

Finansdepartementet
Fi2025/02010**Remissvar: Justerad beräkning av administration i
kostnadsutjämningsför kommuner (Fi2025/02010)**

Falu kommun vill tacka för möjligheten att lämna synpunkter på promemorian.

Falu kommuns yttrande**1) Legitimitet och vetenskaplig förankring**

Falu kommun välkomnar regelbundna översyner men betonar att förändringar måste vara robusta, transparenta och empiriskt motiverade. Utjämningskommitténs betänkande (SOU 2024:50) utgör en relevant grund för förändringar i utjämningsystemet.

2) Brist på helhetsperspektiv

Regeringen anger att ytterligare förslag om utjämningsystemet kommer att läggas fram under 2026 (prop. 2025/26:1). Enstaka deljusteringar bör inte föregå en samlad reforminriktning. Kommunerna behöver kunna överblicka de sammanlagda effekterna för att planera långsiktigt.

3) Problem med återgång till förenklad gleshetsgruppering

Den föreslagna tyngdpunkten på invånardistans i kombination med höjd nedre befolkningsgräns riskerar att inte fånga faktiska bebyggelsestruktur och funktionell servicegeografi. Det kan leda till över- eller underkompensation i kommuner med spridd bosättning och flera lokala servicecentra.

4) Omfördelning mellan redan resurssvaga kommuner

Förslaget kan i praktiken innebära omfördelning främst mellan olika landsbygdskommuner snarare än från kommuner med strukturella fördelar till dem med tydliga kostnadsnackdelar. Detta riskerar att motverka syftet med kostnadsutjämningsför.

5) Otillbörliga incitament för kommunsammanslagningar

Utgjämningsystem ska vara fördelningsneutrala och utjämna för opåverkbara, strukturella skillnader. När litenhet ges lägre kompensation samtidigt som gleshet premieras ökar risken för ekonomiska motiv att ändra kommunindelning. Det är inte brukligt att utformningen av en statlig utjämningsmodell skapar incitament för sammanslagningar. Falu kommun avstyrker därför konstruktioner som indirekt driver mot kommunsammanslagningar.

6) Behov av indikatorer som fångar verkliga kostnadsdrivare

Administrativa merkostnader påverkas av hur verksamhet och servicefnåstef organiseras (många mindrefenheter, fininternresor, fredundans), intefenbart av invånardistans. fEnmodell som väger in bebyggelsestruktur och faktisk servicegeografi bedöms ge högre träffsäkerhet. f

Sammanfattande ställningstagande

- Tillstyrk uppdatering av delmodellen under förutsättning att den baseras på empiriskt belagda kostnadsdrivare (servicegeografi/bebyggelsestruktur).
- Säkerställ findelningsneutralitet – modellen ska inte skapa incitament för ändrad kommunindelning.
- Återkom med en samlad reform så att kommunerna kan överblicka de långsiktiga effekterna innan enskilda deljusteringar genomförs.

Slutord

Utgångspunkten bör vara en kostnadsutjämning som stärker likvärdighet och träffsäkerhet utan att påverka kommunal självstyrelse eller indelning. fGleshetsmått bör kompletteras med indikatorer som fångar verkliga merkostnader. f

För Falun Kommun

Liza Lundberg
Kommunalråd